

організації, повноважень та порядку діяльності органів виконавчої влади; 2) проблеми з приводу запровадження міжнародного досвіду в українській практиці та законодавстві (об'єктивні технічні, фінансові та лінгвістичні проблеми; проблеми політичного та культурного характеру; проблеми наявності неврегульованого виконавчого лобізму як інструменту реалізації тих чи інших інтересів та закріплення їх на рівні підзаконних актів органів виконавчої влади).

¹ Про Загальне положення про міністерство, інший центральний орган державної виконавчої влади України: Указ Президента України від 12.03.1996 р. № 179/96. // Урядовий кур'єр. – 1996. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>

² Про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Указ Президента України від 23.04.2011 р. № 500/2011 // Офіц. вісн. Презид. України. – 2011. – № 13. – Ст. 662.

³ Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV // Відом. Верх. Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.

⁴ *Александрова Н. В.* Нормотворча діяльність центральних органів виконавчої влади: деякі проблеми правового регулювання / Н. В. Александрова // Наукові записки НаУКМА – 2009. – Т. 90: Юр. науки. – С. 59–61.

⁵ *Conovan M.* Populism / M. Conovan – London: Harcourt Brace Jovanovich, 1981. – 764 p. – С. 13.

⁶ *Левченко Л. О.* Тенденції розвитку масової політичної свідомості в сучасній Україні: Автореф. дис. ... канд. політ. наук, спец.: 23.00.02 / Л. О. Левченко. – К., 2002. – С. 8.

Резюме

Харчук Р. С. Ключові актуальні проблеми правотворчої діяльності органів виконавчої влади.

Стаття присвячена аналізу основних проблем правотворчої діяльності органів виконавчої влади в Україні, що розглядається в якості складового механізму забезпечення прав людини. Особлива увага звертається на актуальні суб'єктивні та об'єктивні проблеми підзаконної правотворчої діяльності, що виникають на всіх етапах такої діяльності, та формулюються рекомендації щодо вирішення таких проблем.

Ключові слова: нормативно-правовий акт, права людини, правотворча діяльність, правотворчість.

Резюме

Харчук Р. С. Ключевые актуальные проблемы правотворческой деятельности органов исполнительной власти.

Статья посвящена анализу основных проблем правотворческой деятельности органов исполнительной власти в Украине, что рассматривается в качестве составного механизма обеспечения прав человека. Особое внимание обращается на актуальные субъективные и объективные проблемы подзаконного правотворческой деятельности, возникающих на всех этапах такой деятельности, и формулируются рекомендации по решению таких проблем.

Ключевые слова: нормативно-правовой акт, права человека, правотворческая деятельность, правотворчество.

Summary

Kharchuk R. Key actual problems of law-making bodies of executive power.

The paper analyzes the main problems of law-making authorities in Ukraine, which is considered as part of the mechanism of human rights. Special attention is paid to the actual subjective and objective problems of subordinate legislative activities that occur in all phases of these activities, and makes recommendations to address these problems.

Key words: legal act, human rights, law-making activity, law-making.

УДК 342.9:5.08

А. О. ВОЛКОВА

*Анастасія Олександрівна Волкова, аспірантка
Науково-дослідного інституту інформатики і
права НАПрН України*

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

На сучасному етапі інтеграції України до світової спільноти, загальної демократизації, створення відкритого інформаційного середовища, що включає в себе забезпечення прозорості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, неабиякої актуальності набувають проблеми становлення та розвитку системи надання якісних адміністративних послуг. По-перше, це є необхідною умовою для формування громадянського суспільства і досягнення взаємодії між громадою та владою на принципах довіри та порозуміння, а, по-друге, вирішення цих проблем пов'язано з подальшим належним забезпеченням прав громадян

на своєчасне та в повному обсязі одержання адміністративних послуг, розробки стратегії й тактики підвищення ефективності їхнього надання, впорядкування інформаційної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Зважаючи на те, що інформаційна діяльність тісно пов'язана з усіма сферами соціальної практики, в тому числі з функцією органів державної влади та органів місцевого самоврядування – як в аспекті задоволення їх інформаційних потреб для прийняття управлінських рішень, так і в аспекті задоволення потреб громадян, дослідження окремих засад надання адміністративних послуг в контексті інформаційної діяльності викликає неабиякий інтерес.

З огляду на поліфункціональний, комплексний характер досліджень в інформаційній сфері, їх науково-теоретичну базу становлять праці вітчизняних та зарубіжних фахівців як з адміністративного, так і з інших галузей права.

Зокрема, питання сутності, змісту, специфіки та класифікації інформаційної діяльності знайшли своє відображення в роботах вітчизняних дослідників інформаційного права: К. І. Белякова, А. О. Баранова, І. Л. Брижка, Ю. П. Бурила, А. І. Марашука, С. О. Дорогих, Б. А. Кормича та інших.

Однак комплексні роботи, присвячені дослідженню поняття та змісту інформаційної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, відсутні.

Метою статті є з'ясування поняття та змісту інформаційної діяльності в органах державної влади та місцевого самоврядування, виявлення недоліків і надання пропозицій у її законодавчому трактуванні.

Вперше визначення інформаційної діяльності та перелік основних її видів з'явилися у Законі України «Про інформацію» в редакції 1992 року¹. Саме тоді було закладено правові основи інформаційної діяльності, під якою розумілась «сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави». З цією метою органи державної влади, місцевого і регіонального самоврядування створювали інформаційні служби, системи, мережі, бази і банки даних. До основних видів інформаційної діяльності законодавець відносив одержання, використання, поширення та зберігання інформації.

Однак у зв'язку з прийняттям у 2011 р. нової редакції було змінено предметну сферу Закону, зокрема, його метою стало регулювання відносин щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації².

Як зазначає К. І. Беляков, у даному випадку відбулося закладення правових основ тієї ж інформаційної діяльності, але без визначення її сутності, змісту та складу, які, до речі, на часі повністю відсутні в законодавстві України, завдяки, на думку багатьох фахівців, безглуздому редагуванню закону, який є (точніше, був) системоутворюючим правовим актом в інформаційній сфері³.

Певною спробою правової легалізації категорії інформаційна діяльність та пов'язаних з нею понять в Україні, їх змісту, складу та класифікації був проект Закону України «Про діяльність у сфері інформатизації» (тобто інформаційну діяльність), внесений у 2003 р. Кабінетом Міністрів, в якому діяльність у сфері інформатизації розглядалася як «...сукупність дій, пов'язаних із створенням, розповсюдженням, використанням, зберіганням, збиранням та обробленням об'єктів сфери інформатизації, а також наданням послуг з їх використання»⁴. Проте, незважаючи на позитивний висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради⁵ та його прийняття за основу у першому читанні, «враховуючи те, що з часу подання та прийняття за основу проекту Закону ... до законів України у відповідній сфері внесено суттєві зміни з врегулювання відносин, засади яких запропоновано визначити в зазначеному проекті...»⁶, у 2005 р. законопроект було відхилено та знято з розгляду.

З урахуванням вищевикладеного вважаємо, що відсутність у чинному законодавстві такої категорії, як інформаційна діяльність, в тому числі неврегульованість механізму її правового регулювання, є серйозною прогалиною у правовому полі України та у сфері інформаційного права, що нині залишається не ліквідованою та потребує уваги як науковців, так і практиків.

Щодо визначення інформаційної діяльності органів місцевого самоврядування, то на сьогодні воно також відсутнє. Хоча певні спроби його введення в правовий обіг все ж таки були. Наприклад, у проекті Закону України «Про інформаційну діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування»⁷ під інформаційною діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні було запропоновано розуміти «діяльність із задоволення потреб громадян, юридичних осіб в одержанні інформації про роботу органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом створення, використання, поширення і зберігання інформації про діяльність цих органів».

Однак вищезазначений законопроект, так само як і попередній, не отримав підтримки та не був прийнятий. Це й не дивно, оскільки в даному випадку має місце підміна понять. Як зазначає С. О. Дорогих, задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб про роботу цих органів становить сутність іншого терміна, що входить до поняття інформаційної діяльності органів влади, – це організація доступу до публічної інформації⁸. Вважаємо, що запропоноване у законопроекті визначення є неповним, оскільки зводиться лише до процесів обігу інформації про діяльність цих органів.

Умовно зміст інформаційної діяльності органів місцевого самоврядування пов'язаний з діями щодо задоволення двох напрямів:

- власних інформаційних потреб;
- інформаційних потреб (у тому числі отримання адміністративних послуг) громадян, юридичних осіб та інших суб'єктів.

Сьогодні, в умовах проведення адміністративної реформи, активізувалась не лише потреба в удосконаленні системи публічного управління, а й потреба в зміні підходів до діяльності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, зокрема переорієнтування їх насамперед на надання послуг.

Сучасна практика діяльності владних структур свідчить, що ними надається значна кількість різноманітних адміністративних послуг, правова природа яких досі залишається невизначеною.

Складність формування нормативної моделі адміністративних послуг в Україні полягає в тому, що потреба у її побудові виникла в умовах, коли позитивне право, що стало б ґрунтом для її формування, було взагалі відсутнє. Дане поняття було запозичене із європейського права, як і сама ідея «сервісної» функції держави. Прийняття Закону України «Про адміністративні послуги» не вирішило остаточно проблеми правової природи адміністративних послуг. Загальновідомо, що види дій органів публічної адміністрації, які цим законом віднесено до адміністративних послуг, дотепер традиційно розглядаються адміністративно-правовою наукою як звичайна складова владно-розпорядчої діяльності органів державного управління. Тому не дивно, що вітчизняні вчені та практики не мають загальноприйнятої позиції щодо поняття адміністративних послуг⁹.

Зважаючи на те, що предметом даного дослідження не є аналіз основних підходів до поняття «адміністративні послуги», вироблених наукою і практикою адміністративного права, будемо використовувати визначення, закріплене у Законі України «Про адміністративні послуги», де під адміністративною послугою розуміється «результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону»¹⁰.

Не зважаючи на позитивну оцінку якості надання адміністративних послуг в Україні, зокрема згідно з неурядовою оцінкою, 13,5 % громадян визначають якість адміністративних послуг як «добре» і «дуже добре» (у 2014 р. даний показник становив тільки 4,7 %), переважна частина населення й досі не знайома з діяльністю органів місцевого самоврядування у цій сфері. Однак частка необізнаних щодо цього громадян продовжує скорочуватись. У 2013 р. таких було 67 %, у 2014 – 59 %, а 2015 – 52 %¹¹.

Варто зазначити, що надання органами влади достатньої й достовірної інформації про свою діяльність та адміністративні послуги, а також обізнаність громадян про механізми та процедури їх діяльності є одним із засобів протидії корупції. Надання повної та зрозумілої інформації про адміністративні послуги та процедури є упереджувальним заходом, що мінімізує корупційні прояви в подальшому¹².

Серед пріоритетів формування нової системи надання адміністративних послуг в умовах реформування та децентралізації цілком слушно виокремлюють розвиток «електронних сервісів» у сфері надання адміністративних послуг¹³ та активне використання інформаційних технологій.

Комп'ютеризація робочих місць, постійне оновлення інформації, представленої на власному веб-сайті, діяльність «електронної приймальні», впровадження систем «електронного документообігу» повинні сприятимуть радами та їх виконавчими органами як обов'язкове розв'язання поточних завдань. Посилення ступеня відкритості та прозорості функціонування владних структур, їх зв'язку з територіальною громадою можливо за рахунок надання «електронних» адміністративних послуг через організацію та проведення Інтернет-конференцій, онлайн-форумів, онлайн-опитувань.

Успішна реалізація цих завдань потребує певного рівня комп'ютерної грамотності та інформаційної культури співробітників виконавчих органів. У цьому напрямі важливе значення має як відвідування курсів підвищення кваліфікації, так і організація семінарських, практичних занять з питань інформатизації.

Надмірність або нестача інформації робить процес прийняття управлінського рішення довготривалим та складним. Отже, відповідно до компетенції органів місцевого самоврядування та їх основних функцій повинен формуватись інформаційний потік¹⁴.

У зв'язку з цим як науковцями, так практиками жваво обговорюється ідея впровадження «електронного врядування» як способу організації діяльності органів влади та органів місцевого самоврядування за допомогою внутрішніх та зовнішніх інформаційних мереж.

«Електронне врядування» забезпечує функціонування вищезазначених органів у режимі реального часу (он-лайн), а також легкий доступ осіб до потрібної інформації та послуг, не зважаючи на фізичну віддаленість та час доби. В ідеалі електронне врядування повинно забезпечити отримання громадянами адміністративних послуг 24 години на добу сім днів на тиждень, не відходячи від персонального комп'ютера. У зв'язку з цим саме веб-сайт органу влади є комунікативною основою, що пов'язує його з отримувачами адміністративних послуг, тобто з громадою.

Зважаючи на це, використання офіційного веб-сайту органу місцевого самоврядування виключно як електронну дошку оголошень, електронний інформаційний стенд або як промоційний продукт, створений для зовнішньої аудиторії, буде нераціональним. Існування офіційного сайту створює потужні та вагомі технічні й адміністративні переваги для органу місцевого самоврядування, що здатні принципово змінити саму ідеологію надання адміністративних послуг¹⁵, зокрема, призвести до покращення їх ефективності та якості, зниження корупції, адміністративного тягаря для громадян і бізнесу, а також сприятиме посиленню демократії та конкурентоспроможності.

Однак реалії проведення адміністративної реформи свідчать про те, що впровадження «електронних» адміністративних послуг за допомогою інформаційні технології не вирішить існуючих проблем у цій сфері.

Запровадження будь-якою реформи, в тому числі й адміністративної, передбачає використання значних матеріально-фінансових ресурсів. Нині для органів місцевого самоврядування однією з проблем в організації забезпечення надання адміністративних послуг є їх брак, а точніше, відсутність взагалі. Зважаючи на те, що абсолютна більшість адміністративних послуг місцевого самоврядування визначені законами як безоплатні для суб'єктів звернення, такі елементарні потреби, як: папір, картриджі, витрати на поштові відправлення тощо задовольняються не за рахунок бюджетних коштів, не кажучи вже про запровадження електронізації адміністративних послуг.

Розглядаючи компоненти інформатизації органів державної влади та самоврядування (інформатизації державного управління) в контексті адміністративної реформи в Україні, К. І. Беляков виділяє низку проблем, а саме:

– недостатньо дієвий механізм зворотного зв'язку, що не дає змоги вчасно реагувати на суспільні потреби та проблеми соціально-економічного характеру;

– неефективне управління людськими ресурсами на державній службі (щодо планування персоналу, добору кадрів, заміщення вакантних посад, отримання аналітичних довідок стосовно кількісного та якісного складу персоналу в системі державної служби тощо);

– неефективну та складну міжвідомчу взаємодію, відсутність загального (відомчого та міжвідомчого) електронного документообігу, нераціональне співвідношення між малокваліфікованою рутинною та аналітичною роботою державних службовців, перевантаження масивним звітуванням та паперовим документообігом, що, в свою чергу, зумовлює низьку ефективність і високу вартість управлінської діяльності;

– відсутність цілісного бачення системи «електронного урядування»¹⁶.

Не менш дискусійним питанням, особливо в умовах реформування системи надання адміністративних послуг в Україні, залишається дотримання дисципліни й законності посадовими особами-адміністраторами органів публічної влади, які відповідно до закону уповноважені надавати приватним фізичним і юридичним особам адміністративні послуги. Це пов'язано з тим, що останнім часом з боку громадськості зафіксовано численні порушення процедури надання адміністративних послуг. Наприклад: неповідомлення або несвоєчасне повідомлення суб'єктом надання адміністративної послуги суб'єкта звернення або адміністратора про відмову в наданні адміністративної послуги; порушення суб'єктом надання адміністративної послуги строків надання такої послуги; відмова суб'єкта надання адміністративної послуги суб'єкту звернення в наданні адміністративної послуги з підстав, не встановлених законом, стягнення із суб'єкта звернення не передбачених законом платежів за надання адміністративних послуг тощо, які допускаються з вини державних службовців, уповноважених відповідно до закону надавати адміністративні послуги¹⁷.

У 2013 р. до розгляду Верховною Радою України було подано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері надання адміністративних послуг»¹⁸, в якому було запропоновано внести зміни до чинного законодавства України, зокрема, до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кодексу законів про працю, Закону України «Про адміністративні послуги» щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства з питань надання адміністративних послуг, визначення однією з підстав для розірвання трудового договору з посадовою особою повторне протягом року порушення нею вимог законодавства з питань адміністративних послуг, віднесення до завдань адміністратора складання протоколів про адміністративні правопорушення.

Порушеннями надання адміністративних послуг відповідно до запропонованого законопроекту визначалися: неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відмову в наданні адміністративних послуг; порушення строків надання послуг; відмова в наданні адміністративних послуг з підстав, не встановлених законом; стягнення не передбачених законом платежів за надання адміністративних послуг; неповідомлення або несвоєчасне повідомлення адміністратором про можливість отримання адміністративної послуги; безпідставна відмова у прийнятті заяви та документів, що додаються; порушення заборони стосовно прийняття заяв щодо надання адміністративних послуг або видачі результатів їх надання (у тому числі рішень про відмову в їх наданні), якщо такі послуги надаються через центр надання адміністративних послуг, крім випадків подання заяв через Єдиний державний портал адміністративних послуг.

Однак даний законопроект було піддано критиці та знято з розгляду. Однією з найсуттєвіших проблем запропонованого законопроекту було те, що з положень про застосування адміністративної відповідальності фактично неможливо було визначити суб'єкта такої відповідальності (державний орган чи посадова особа).

Загалом, метою законопроекту було залучення до відповідальності саме конкретної посадової особи, але юридична конструкція статей не дозволяла реалізувати цю мету. Оскільки відповідно до ч. 3 ст. 8 Закону України «Про адміністративні послуги» на кожен адміністративну послугу суб'єктом надання адміністративних послуг затверджується технологічна картка, в якій, окрім іншого, визначається відповідальна посадова особа. Саме така посадова особа й має бути суб'єктом адміністративних правопорушень.

Недоцільним є наділення адміністратора повноваженнями зі складання протоколів про адміністративні правопорушення. Адже згідно зі ст. 12 Закону України «Про адміністративні послуги» у центрі надання адміністративних послуг послуги надаються через адміністратора шляхом його взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг. Частина 1 ст. 13 вищезазначеного Закону передбачає, що суб'єкт звернення для отримання адміністративної послуги в центрі надання адміністративних послуг звертається до адміністратора.

Таким чином, законодавством закладено концепцію, за якою отримання адміністративної послуги відбувається шляхом взаємодії трьох суб'єктів: суб'єкта звернення, адміністратора та суб'єкта надання адміністративної послуги. Якщо запропоновані зміни було б прийнято, мали б місце абсурдні ситуації, коли ефективність та вчасність надання суб'єктом відповідних послуг залежить саме від адміністратора, а скласти протокол щодо самого себе навряд чи хтось буде¹⁹.

З урахуванням вищевикладеного вважаємо, що для пришвидшення та декорумпціювання процесу надання адміністративних послуг органами державної влади та місцевого самоврядування необхідним є прийняття Закону України «Про адміністративні процедури», в якому було закріплено основні види інформаційної діяльності владних структур у цьому напрямі, процедуру їх надання, а також передбачено персональну відповідальність посадових осіб у разі правопорушень при здійсненні відповідних дій.

¹ Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

² Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2938-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 313.

³ *Беляков К. І.* Інформаційна діяльність : зміст та підходи до класифікації / К. І. Беляков // Інформація і право. – 2012. – № 1 (4). – С. 63–69.

⁴ Про діяльність у сфері інформатизації : проект Закону України від 18 листопада 2003 р. № 1257-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_2?pf3516=3038&skl=5

⁵ Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про діяльність у сфері інформатизації» від 14 квітня 2003 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_2?pf3516=3038&skl=5

⁶ Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття за основу проекту Закону України про діяльність у сфері інформатизації : постанова Верховної Ради України від 22 листопада 2005 р. № 2909-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2909-15

⁷ Про інформаційну діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування : проект Закону України від 2 вересня 1998 р. № 2047 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

⁸ *Дорогих С. О.* Визначення понять «інформаційна діяльність» та «інформаційна діяльність органів влади» / С. О. Дорогих // Інформація і право. – 2013. – № 3 (9). – С. 74–82.

⁹ *Кунцевич М. П.* Правова природа адміністративних послуг: теоретичний та практичний аспект / М. П. Кунцевич // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 1. – С. 36–40.

¹⁰ Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 32. – Ст. 409.

¹¹ Оцінка населенням України якості надання адміністративних послуг (2015 рік, а також порівняння з минулими роками) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.org.ua/ua/news/20871201-otsinka-naselennyam-ukrayini-yakosti-nadannya-administrativnih-poslug-2015-rik,-a-takoge-porivnyannya-z-minulimi-rokami>

¹² *Рубановський К.* Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування : посіб. для муніципальних посадовців / К. Рубановський, О. Федорович, А. Дуда. – Івано-Франківськ : ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи», 2009. – 96 с.

¹³ *Маматова Т. В.* Формування нової системи надання адміністративних послуг в умовах децентралізації / Т. В. Маматова // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 4 (18). – С. 75–83.

¹⁴ *Петрова І. О.* Інформаційне забезпечення органів місцевого самоврядування в сучасній Україні / І. О. Петрова // Наукові праці. – Вип. 134. – Т. 147. – С. 45–48.

¹⁵ *Рубановський К.* Вказана праця.

¹⁶ *Беляков К. І.* Інформатизація державного управління в контексті адміністративної реформи в Україні : зб. матеріалів / К. І. Беляков // Матеріали VI міжнар. наук.-практ. конфер. «Українське адміністративне право : сучасний стан і перспективи розвитку» (м. Київ, 23–24 вересня 2011 р.). – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. – С. 80–86.

¹⁷ *Тихонова Д. С.* Особливості юридичної відповідальності посадових осіб Державної реєстраційної служби України за порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг / Д. С. Тихонова // Форум. – 2014. – № 3. – С. 376–382 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=FP_index.htm_2014_3_63

¹⁸ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування за порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг : проект Закону від 1 червня 2013 р. № 2191а : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=47218

¹⁹ Посилення відповідальності посадових осіб, що надають адміністративні послуги : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://spektor.ua/uk/article/uzhestotchenie-otvetstvennosti-dolznozhn-h-lits-kotore-predostavlyayut-administrativne-uslugi/>

Резюме

Волкова А. О. Поняття та зміст інформаційної діяльності в органах державної влади та місцевого самоврядування.

У статті розглянуто сучасне розуміння словосполучення «інформаційна діяльність» у контексті надання адміністративних послуг органами державної влади та місцевого самоврядування, здійснено аналіз її науково-практичного розуміння і трактування у вітчизняному законодавстві. Надаються рекомендації щодо її вдосконалення.

Ключові слова: інформація, інформаційна сфера, юридична відповідальність, правопорушення в інформаційній сфері, адміністративна відповідальність.

Резюме

Волкова А. А. Понятие и содержание информационной деятельности в органах государственной власти и местного самоуправления.

В статье рассмотрено современное понимание словосочетания «информационная деятельность» в контексте предоставления административных услуг органами государственной власти и местного самоуправления, проведен анализ ее научно-практического понимания и трактовки в отечественном законодательстве. Даются рекомендации по ее совершенствованию.

Ключевые слова: информация, информационная сфера, юридическая ответственность, правонарушения в информационной сфере, административная ответственность.

Summary

Volkova A. The concept and content of the information activities of the government and local authorities.

The article deals with the modern understanding of the word-combination «information activities» in the context of administrative services by public authorities and local self-analysis of its scientific and practical understanding and interpretation in the domestic legislation. The recommendations for its improvement.

Key words: information, information sphere, legal liability, offenses in the sphere of information, administrative responsibility.

УДК 341.171

М. В. ГОЛЮТЯК-ПЕНКАЛЬСКА

Марія Володимирівна Голютяк-Пенкальська, докторант Ягеллонського університету (м. Краків, Польща)

СПІВПРАЦЯ МІЖ АДМІНІСТРАТИВНИМИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Можливість вільного пересування осіб на території Європейського Союзу та ведення господарської діяльності, безсумнівно, є позитивним елементом інтеграції держав Європейського Союзу і становить невід'ємну умову зміцнення господарських відносин в межах європейської спільноти. Однак при дедалі більшій інтенсифікації такої співпраці в сфері торгівлі й економіки ці процеси супроводжуються багатьма негативними явищами, що прямим чином призводить до розладу конкуренції на внутрішньому ринку, зменшенню бюджету самих держав-членів Європейського Союзу, і як результат – бюджету Союзу як такого. Йдеться про явища, які вже давно перетнули кордони однієї країни, і таким чином стали не тільки окремою державною проблемою, а й проблемою всього співтовариства. Серед таких негативних явищ слід зокрема звернути увагу на шахрайство в сфері податку на додану вартість (далі – ПДВ), котре є найбільш обтяжливим для бюджетів держав-членів.

Протягом останніх років надзвичайно швидкими темпами розвиваються різновиди податкових шахрайств в особливо великих розмірах. Ситуація ухиляння від сплати податків веде до перебоїв у перепливі капіталу, що у свою чергу спричинює розлади функціонування внутрішнього ринку Співтовариства.

Усі кроки й заходи на рівні країни зазвичай є не дуже ефективні і їх недостатньо у процесі запобігання та боротьби з вказаними вище явищами. Так само адміністративна співпраця, заснована на двосторонніх договорах, може не дати бажаного результату. Одним із основних і водночас найважливішим серед інструментів протидії податковим шахрайствам є гармонійна й послідовна адміністративна співпраця між податковими органами усіх держав-членів Європейського Союзу.

Проблема шахрайств, пов'язаних із ПДВ, і збитків для держав-членів як наслідок цих шахрайств, становить серйозну загрозу для бюджету та економіки держав Європейського Союзу. У вересні 2013 р. Європейська Комісія опублікувала дані досліджень на тему збитків, пов'язаних із ненадходженням до бюджету ПДВ у 26 державах. Збитки досягали близько 193 млрд євро, що тоді становило 18 % усіх зобов'язань зі сплати ПДВ, або 1,5 % ВВП цих держав. Також 23 серпня 2016 р. Єврокомісія опублікувала доповідь¹, в якій йдеться про розміри сум ПДВ, які не були сплачені платниками податків на території держав-членів ЄС. Дослідження було проведено з метою виявлення недоліків правового регулювання ПДВ і перебудови системи ПДВ у ЄС. У доповіді було зазначено, що близько 159,5 млрд євро ПДВ не було зібрано країнами-членами ЄС у 2014 році. Хоча цей розмір є нижчим порівняно з попередніми роками, Єврокомісія наголошує на тому, що регуляторну базу необхідно вдосконалювати.

Вищеведене безперечно підкреслює важливість удосконалення правового регулювання тісної співпраці держав-учасниць ЄС у сфері оподаткування податком на додану вартість.

Наразі українська юридична спільнота звертає більше уваги на адаптацію податкового законодавства до так званих європейських стандартів, як того вимагає Угода про асоціацію України та ЄС. Про це